

Rapportage 2024 – 2025
Project Enveloppefinanciering
*Samenwerking tussen onderwijs
en jeugdhulpverlening bij
complexe begeleidingstrajecten*
[19/05/2025]

Ayla De Schepper

Marie Van Riet

Kathleen Bodvin

KdG Research

Karel de Grote Hogeschool

1 ONDERZOEKSVRAGEN

OV1: Wat ervaren actoren uit onderwijs en jeugdhulpverlening als meerwaarde, drempels en noden om een ondersteunend netwerk te vormen rond een leerling met een complexe ondersteuningsnood?

OV2: Wat is er nodig om de samenwerking tussen de verschillende actoren uit onderwijs en jeugdhulpverlening in een ondersteunend netwerk te faciliteren?

OV3: In hoeverre kan een procesbegeleider een rol spelen in een specifiek begeleidingstraject door het afstemmen van de ondersteuning van de verschillende actoren uit onderwijs en hulpverlening?

2 METHODE

We startten met een verdiepende (internationale) literatuurstudie over de samenwerking tussen verschillende actoren uit onderwijs en jeugdhulpverlening. Uit de verschillende bestaande kaders uit de literatuur brengen we de voorwaarden en factoren samen die deze samenwerking mogelijk maken (OV1 & OV2).

Vervolgens brachten we via semi-gestructureerde interviews de voorwaarden in kaart om samenwerking tussen actoren uit onderwijs en jeugdhulp in Vlaanderen mogelijk te maken (OV1 & OV2). Hierbij verkenden we de piste om een procesbegeleider te integreren in complexe begeleidingstrajecten (OV3).

Verdiepende literatuurstudie

Bij aanvang van onze verdiepende literatuurstudie stelden we enkele zoektermen op op basis van de onderzoeksvraag. Deze zoektermen, Interprofessional collaboration (in schools OR education OR social work) en Interdisciplinary collaboration (in schools OR education OR social work), werden ingegeven in de database van Discovery. Bij het bekijken van deze zoekresultaten gebruikten we initieel de titel en het abstract. We bekeken of deze bronnen effectief iets te vertellen hadden over de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. De bronnen die hieraan voldeden verzamelden we. Met deze bronnenlijst gingen we nog verder aan de slag. We bekeken de referenties en deden aan 'backward snowsampling'. Via Google Scholar deden we dan weer aan 'forward snowsampling'. Zo werd onze lijst met relevante bronnen nog uitgebreider.

Na het verzamelen van de bronnen werden de bronnen gelezen om te evalueren of de inhoud van de bron ook effectief de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp behandelde. Indien dit niet het geval was, werd de bron uit de lijst verwijderd. Zo bleven enkel de meest relevante bronnen over om de data analyse aan te vangen.

Overzicht bronnen verdiepende literatuurstudie

Auteurs	Jaartal	Land	Onderzoeksdiscipline	Onderzoeksmethode	Participanten
Anderson-Butcher & Ashton	2004	VS	Sociaal werk	Vergelijking van modellen voor interprofessioneel samenwerken	nvt
Beck et al.	2018	VS	Onderwijswetenschappen, gezinsstudies, jeugdconsulent	Literatuurstudie / document analyse	nvt
Beddoe	2019	Nieuw-Zeeland	Sociaal werk	Semi-gestructureerde interviews	20 sociaal werkers
Borg & Drange	2019	Noorwegen	Sociale wetenschappen	Literatuurstudie / observatie + interviews	5 lagere scholen
Bos-de Groot et al.	2020	Nederland	Systeemtherapeut, orthopedagogie, onderwijskunde	Semi-gestructureerde diepte-interviews / literatuuranalyse	Ondersteuningsteam van SBO de Brug
Diaz, 2013	2017	VS	Sociaal werk	Literatuurstudie / observatie	Team van Bronx Highschool
Dillon et al.	2021	VS	Gezondheidspromotie	Literatuurstudie / observatie	1 leerkracht die lesgeeft op 5 verschillende scholen
Fenwick et al.	2019	Nieuw-Zeeland	Sociologie, pedagogie en educatie	Semi-gestructureerde interviews / literatuurstudie	7 leerkrachten uit Nieuw-Zeeland
Friedman et al.	2023	VS	Ergotherapie, educatie	Enquête	64 ergotherapeuten en leerkrachten
Fukkink & Laliatu	2020	Nederland	Pedagogie, educatie	Realist review	nvt
R. G. Fukkink & Verseveld	2020	Nederland	Pedagogie, educatie	Enquête, sociaal netwerkanalyse	Actoren in het PACT project
Gerdes et al.	2020	Nederland	Gedragswetenschappen	Case study	2 secundaire scholen in Nederland
Gerdes et al.	2021	Nederland	Gedragswetenschappen	Case study	3 secundaire scholen in Nederland

Geveke et al.	2023	Nederland	Orthopedagogiek	Enquête	63 professionals uit scholen/of jeugdhulpverleningsorganisaties
Granrud et al.	2019	Noorwegen	Sociale wetenschappen, gezondheidszorg	Interviews	14 participanten uit verschillende beroepen (leraren, sociaal werkers, psychologen,...)
Griffiths et al.	2021	VS/Canada	Psychologie	Literatuurstudie	nvt
Haasen et al.	2022	Nederland	Onderwijs	Literatuurstudie, case study	3 scholen in Nederland
Havnes	2009	Noorwegen	Onderwijs	Observatie	2 secundaire scholen in Noorwegen
Hesjedal et al.	2015	Noorwegen	Onderwijs, Psychosociale wetenschappen	Semi-gestructureerde interviews	13 leerkrachten, 6 sociaal werkers
Imhof	2023	VS	Gedragswetenschappen, sociaal werk	Observatie	1 school (900 leerlingen) in de VS
Jeremy et al.	2024	Australië	Ergotherapie	Scoping review	nvt
Krakouer et al.	2017	Australië	Sociaal werk	Scoping review	nvt
Leenders et al.	2023	Nederland	Pedagogiek	Enquête, interviews	8 scholen (zowel leraren als jeugdhulpverleners)
Lim & Wong	2018	Singapore	Sociaal Werk	Semi-gestructureerde interviews	9 (5 sociaal werkers en 4 leerlingbegeleiders)
Malmberg-Heimonen et al.	2022	Noorwegen	Sociaal Werk	Observatie	35 lagere scholen in Noorwegen
Mertens et al.	2021	België	Onderwijs, sociaal werk, onderwijspedagogie,	Interviews	Niet gespecificeerd
Müllerová & Šmahaj	2023	Tsjechië	Psychologie	Interviews	Schoolpsychologen, leerkrachten

Olsson & Slewa	2024	Zweden	Educatie	Semi-gestructureerde interviews	8 participanten (leerkrachten, kinderverzorgers)
Pollack et al.	2024	VS	Gedragswetenschappen	Interviews	24 participanten
Rumping et al.	2018	Nederland / internationaal	Sociaal werk	Literatuurstudie	nvt
Timperi et al.	2024	Finland	Sociaal werk, educatie, psychologie	Enquête	204 participanten (16 verschillende professies)
Veen et al.	2019	Nederland	Onderwijs, pedagogiek	Interviews	Niet gespecificeerd
Verheijen-Tiemstra et al.	2023	Nederland	Gedragswetenschappen, toegepaste psychologie	Enquête, interviews	83 participanten (interviews), 273 participanten (enquête)
Villagrana,	2023	VS	Filosofie	Enquête	136 participanten
Wargel-Fisk et al.	2024	VS	Gedragswetenschappen	Enquête	352 directeurs van lagere scholen
Wiedebusch et al.	2022	Duitsland	Sociale wetenschappen	Enquête	251 personeelsleden van lagere scholen in Duitsland

Diepte-interviews

We brachten a.d.h.v. diepte-interviews de voorwaarden in kaart om samenwerking tussen actoren uit verschillende werkvelden mogelijk te maken. Meer specifiek bevroegen we algemene drempels, noden en ervaringen rond samenwerking binnen een specifieke casus en deden prospectie naar de mogelijke meerwaarde van een procesbegeleider die de samenwerking binnen een specifieke casus ondersteunt. We interviewden 10 actoren uit het onderwijs (waaronder 2 leerondersteuners, 2 CLB-medewerkers, 2 leerlingbegeleiders SO, 2 zorgcoördinatoren (BO & SO), 1 klaskleerkracht BO en 1 bruggenbouwer) en 14 actoren uit de jeugdhulp (waaronder 6 NAFT-coaches, 4 onderwijsambassadeurs, 1 leerkracht uit de ziekenhuisschool, 1 crisisbegeleider, 1 studentencoach en 1 opvoedingsconsulent).

De respondenten ter voorbereiding gevraagd om na te denken over een *good* en een *bad practice* aangaande een complexe begeleidingstraject waarbij ze zelf betrokken waren. De thema's over interdisciplinaire samenwerking in de semigestructureerde interviewleidraad waren gebaseerd op de thema's uit de voorgaande literatuurstudie.

De interviews werden getranscribeerd en vervolgens via thematische analyse (op basis van de thema's uit de literatuurstudie) geanalyseerd in Nvivo.

3 RESULTATEN

3.1 Literatuurstudie

Uit de literatuurstudie bleek dat er verschillende kaders, thema's en factoren worden gebruikt om naar interdisciplinaire samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp te kijken. We kwamen tot de volgende thema's die steeds terugkwamen:

Randvoorwaarden voor interprofessioneel samenwerken

Bereidheid tot samenwerking

- Motivatie
- Vertrouwen
- Interpersoonlijke relaties
- Gedragen door management

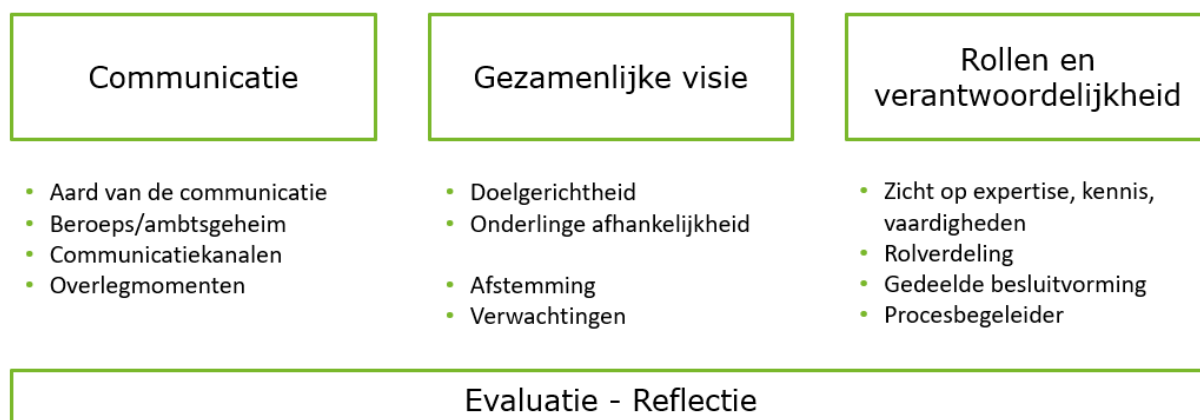
Samenwerkings-competenties

Kennis van systemen en processen

Structurele ondersteuning

- Beleid
- Financiële middelen
- Gedeelde werkplek
- Werktijd

Domeinen van interprofessioneel samenwerken

De thema's uit deze figuur dienden als uitgangspunt voor de analyse van de interviews.

3.2 Interviews

Randvoorwaarden voor interprofessioneel samenwerken

Bereidheid tot samenwerking

Wat betreft **motivatie**, gaven deelnemers aan dat persoonlijke inzet een sleutelrol speelt. Sommige respondenten meldden dat verschil in motivatie tussen actoren tot wrijving kan leiden. Deze motivatie, of gebrek daaraan wordt door de meeste actoren verbonden aan het gebrek aan draagkracht. De overbevraagdheid van actoren in beide sectoren zorgt ervoor dat het soms moeilijk is om als actor je volle inzet aan één casus te geven. Anderzijds werd motivatie ook in verband gebracht met vertrouwen: wanneer actoren ervaren dat hun inzet gewaardeerd wordt, verhoogt dit hun betrokkenheid. Er wordt ook door enkele actoren aangegeven dat gedeelde inzet en motivatie vaak zorgt voor een klik tussen de actoren. Dit bevordert op zijn beurt dan ook weer de samenwerking. "Je hangt altijd een beetje af van de persoon die je voor u hebt" [Jeugdhulpactor]. **Vertrouwen** werd herhaaldelijk genoemd als noodzakelijke basis. Respondenten gaven aan dat vertrouwen zich opbouwt via consistent contact, bereikbaarheid, en informele ontmoetingen. Het ontbreken van een vaste contactpersoon of het wegvallen van actoren ondermijnt dit vertrouwen. Een voordeel van opgebouwd vertrouwen dat vaak wordt vermeld door actoren is de makkelijkere overdracht van informatie. Wanneer er vertrouwen aanwezig is in een samenwerking gaan partners veel sneller en completer informatie met elkaar delen. Hier speelt volgens de meeste actoren ook de jongere een rol. Wanneer de actoren actief investeren in de vertrouwensband met de jongere, kan er ook eenvoudiger informatie worden overgedragen naar de andere actoren. "Maar misschien ook wel een stukje vertrouwen hebben in een relatie of zo voor dat je het dan echt kunt hebben over feedback geven en ontvangen" [Jeugdhulpactor]

Samenwerkingscompetenties

Respondenten benadrukten het belang van sociale en communicatieve vaardigheden, zoals kunnen luisteren, feedback geven en openstaan voor andere perspectieven. Eigenschappen zoals flexibiliteit en initiatief nemend werden meerdere keren genoemd als randvoorwaarden voor succesvolle samenwerking. Naast deze individuele competenties die vaak door actoren worden aangehaald zijn er ook nog enkele structurele factoren die deze samenwerkingscompetenties beïnvloeden volgens sommige actoren. De nood aan netwerkmomenten worden hierbij vaak

vermeld. Actoren kunnen elkaar beter leren kennen, maar leren ook met elkaar in contact gaan. Dit is dan weer voordelig om samenwerkingen aan te kunnen gaan.

Kennis van systemen en processen

Verschillende deelnemers gaven aan dat het gebrek aan kennis over elkaars regelgeving en systemen tot misverstanden leidt. Hulpverleners zijn niet altijd vertrouwd met schoolstructuren, en vice versa. Enkele respondenten benadrukten het belang van 'leren van elkaar' en het opdoen van ervaring in elkaars context. Actoren gaven hierbij ook meerdere keren aan dat het niet kennen van elkaars werking kan leiden tot onrealistische verwachtingen naar elkaar toe. Deze onrealistische verwachtingen kunnen dan weer leiden tot frustraties binnen de samenwerking. "Ja, ik zou zo wel meer willen weten over, eigenlijk heel droog de regelgeving van zo'n instelling." [Onderwijsactor]

Verschillende respondenten gaven aan dat het kennen van elkaar en elkaars werking een positieve invloed heeft op de samenwerking. Wanneer actoren niet weten bij wie ze moeten zijn, vertraagt dit het proces. Kennismaking via **informele contacten of netwerkmomenten** werd benoemd als behulpzaam.

Structurele ondersteuning

Respondenten beschreven dat beleidsmatige verankering van samenwerking vaak ontbreekt. Er werd verwezen naar het ontbreken van mandaat om coördinerend op te treden, en naar het feit dat beleidsstructuren vaak symptoombestrijdend werken. Ook op het niveau van de school of de organisatie, wordt gedragenheid vanuit het 'management' genoemd als bepalend voor het slagen van samenwerking. Wanneer de school geen actief draagvlak toont, voelen actoren zich minder erkend of betrokken. "Maar ik heb altijd zoiets van ook binnen onderwijs, men pakt nooit iets structureel aan. Dat blijft altijd bij die symptoombestrijding, hè." [Jeugdhulpactor]

Ook financiële middelen werden als beperkt ervaren. Enkele deelnemers gaven aan dat tijdelijke financiering van projecten of de beperkte budgetten van deze projecten structurele samenwerking bemoeilijken. Vaak worden er ook bijkomende verwachtingen gesteld om een samenwerking te doen slagen (bv. overlegmomenten, netwerkmoment,...). Wanneer hier geen middelen tegenover staan zeggen enkele actoren dat dit niet realistisch is.

Een gedeelde werkplek werd gezien als versterkend voor communicatie en afstemming. Het fysiek dicht bij elkaar zijn maakt spontane interacties mogelijk en versterkt de relatie tussen actoren. Enkele actoren vertelden dat deze factor ervoor zorgt dat een traject ook veel sneller kan gaan, aangezien je kort op de bal kan spelen.

Tijd bleek een van de meest beperkende factoren. Respondenten spraken over drukke agenda's, personeelstekorten en beperkte uren om een jongere te begeleiden. Hierdoor komen overleg en voorbereiding onder druk te staan. "Voor leerkrachten gaat het momenteel niet om nog zo heel veel, ja kaders en zo aan te reiken omdat zij gewoon aan het verzuipen zijn." [Jeugdhulpactor]

Domeinen van interprofessioneel samenwerken

Communicatie

Respondenten beschreven **effectieve** communicatie als een cruciale factor in de samenwerking. Verschillende deelnemers gaven aan dat communicatie niet altijd effectief verloopt. Ze merkten op dat belangrijke informatie niet bij de juiste personen terechtkomt, of dat deze te laat wordt gedeeld. Dit werd soms toegeschreven aan het grote aantal betrokken actoren, personeelwissels, of aan het ontbreken van transparante communicatieafspraken. "Dus we hebben een nachtwaker. We hebben een huismoeder die soms telefoons krijgt van school. We hebben context begeleidsters die soms toevallig doorgeschakeld wordt als het voor ons is en dan een boodschap krijgen en er gaat informatie verloren." [Jeugdhulpactor]

Enkele respondenten wezen op het belang van **tijdige** communicatie, zeker in crisissituaties. Daarbij werd het belang genoemd van flexibiliteit en bereikbaarheid, maar ook het structureel plannen van vaste overlegmomenten. "En als je dat dan op voorhand weet is dat veel makkelijker om ja eventjes daar op in te gaan alvorens dat je met het leren kunt beginnen." [Onderwijsactor] Wat betreft kwantiteit van communicatie, meldden respondenten dat de afwezigheid van communicatie vertraging in de samenwerking veroorzaakte. Sommige respondenten benoemden expliciet dat het ontbreken van terugkoppeling frustrerend werkt. Tegelijkertijd wezen anderen op het belang van afweging: niet elke actor hoeft altijd op de hoogte te zijn van alles.

Openheid en transparantie werden door meerdere respondenten als belangrijk benoemd, maar zij gaven ook aan dat dit onder druk kan komen te staan door het beroepsgeheim. In combinatie met openheid werd vertrouwen ook enkele keren als bepalende factor vernoemd. Actoren voelen zich vaker geneigd om informatie te delen wanneer de actoren elkaar vertrouwen en zich op hun gemak voelen bij elkaar. **Beroepsgeheim** kwam in de meeste gesprekken expliciet naar voren als belemmerende factor voor samenwerking. Respondenten uit het onderwijs beschreven dat zij zich soms uitgesloten voelen van essentiële informatie, terwijl deelnemers vanuit de jeugdhulp vertelden te worstelen met de vraag wat wettelijk gedeeld mag worden. Enkele respondenten gaven aan dat het betrekken van de ouders, of het werken met instemming van de jongere, het mogelijk maakt om informatie alsnog gedeeld te krijgen. "Ja, maar dat wisten wij dus gewoon niet en dat is dat beroepsgeheim van het CLB terwijl dat wij zoiets hebben voor het functioneren van dat kind en voor ons functioneren is dat gewoon essentieel." [Onderwijsactor]

Met betrekking tot **communicatiekanalen** meldden respondenten zowel praktische als inhoudelijke beperkingen. Sommigen gaven aan dat telefonisch contact vaak onpersoonlijk is en e-mails niet altijd de juiste toon raken of laat beantwoord worden. Verschillende scholen maken gebruik van uiteenlopende digitale systemen, wat de consistentie van communicatie hindert. Respondenten gaven aan dat face-to-face contact of informele gesprekken het onderlinge vertrouwen versterken. "Maar als ik het terug opnieuw zou doen, zou ik meer overlegmomenten niet alleen telefonisch, maar echt het liefst nog fysiek samen in de kamer, want dat is heel anders dan dat je elkaar aan de telefoon hebt. Je moet elkaar echt kunnen zien." [Jeugdhulpactor]

Overlegmomenten werden over het algemeen als waardevol bestempeld, al gaven meerdere respondenten aan dat het organiseren hiervan complex is. Dit kwam onder meer door drukke agenda's of het niet beschikbaar zijn van bepaalde actoren (zoals gescheiden ouders). Toch werd regelmatig overleg, waarbij ook andere actoren welkom zijn, gezien als versterkend voor het gemeenschappelijk zicht op de jongere. Er werd hierbij door enkele actoren aangegeven dat het zeer gunstig is om bij de start van een samenwerking meteen samen te zitten of een gemeenschappelijk doel af te spreken en de neuzen in dezelfde richting te proberen krijgen. "De sterktes van dat traject waren vooral omdat bij de opstart er een heel duidelijke taakverdeling was. Dus we hebben met iedereen samen gezeten, heel duidelijk afgesproken, met alle consulenten (...). Van alle partners was het heel duidelijk wie op wat inzette." [Jeugdhulpactor]

Gezamenlijke visie

Een factor die volgens meerdere actoren als hinderend wordt ervaren is het ontbreken van een gemeenschappelijke visie. Vele actoren geven mee dat het helpend zou kunnen zijn wanneer er bij de start van een samenwerking duidelijk gecommuniceerd wordt over een gemeenschappelijk doel. Dit is nodig omdat de actoren uit verschillende professies soms vanuit een andere visie of andere verwachtingen voor het traject van de jongere vertrekken. Enkele actoren vermeldden hierbij ook dat ze het nodig vinden om dit doel dan ook tussentijds op te volgen en de haalbaarheid hiervan te blijven evalueren. Het is dus nodig om ook hierover regelmatig af te stemmen.

Rollen en verantwoordelijkheid

In de gesprekken werd vaak verwezen naar het gebrek aan duidelijkheid over ieders expertise, kennis en vaardigheden. Respondenten gaven aan dat het niet kennen van elkaars rol of werkwijze leidt tot misverstanden of inefficiënte samenwerking. Sommigen meldden bijgevolg

dat een teveel aan ongerichte informatie verwarring veroorzaakt. Bijkomend meldden enkele actoren ook nog dat dit sterk casusafhankelijk is. Duidelijke communicatie over taken en rollen werd dan ook als essentieel gezien. "Het is dus het is een tweestrijd, want het is goed om afbakening te hebben, zeker als je het zelf een beetje kent en weet dat je daar anders veel te veel buiten gaat, maar voor deze trajecten zou het wel zinvol zijn." [Onderwijsactor]

Respondenten beschreven dat een expliciete **rolverdeling** helpend kan zijn om dubbel werk of lacunes in het traject te vermijden. In sommige gesprekken werd benoemd dat rollen te strikt worden afgebakend, waardoor actoren niet flexibel kunnen inspelen op wat nodig is. Verschillende deelnemers gaven aan dat in de praktijk expliciete afspraken over wie wat doet vaak ontbreken. "Dus iedereen zit wat op zijn eilandje en bakent op zijn eiland ook heel hard af van wat die wel en niet kan doen. Ja, omdat iedereen een beetje moet roeien met de riemen dat ze hebben." [Jeugdhulpactor]

De mogelijke rol van de **procesbegeleider** werd expliciet bevraagd in de interviews. Verschillende respondenten gaven aan dat het vaak onduidelijk is wie deze rol zou kunnen opnemen. Hoewel het CLB vaak genoemd werd als logische centrale actor, gaven sommigen aan dat dit niet altijd haalbaar of wenselijk is. Toch werd duidelijk dat een gekende, neutrale figuur met overzicht, luisterbereidheid en regievoerende capaciteiten gewenst is. "Ik denk ook gewoon heel goede kennis van de sociale kaart en van diensten, maar ook persoonlijke kennis." [Jeugdhulpactor]

Evaluatie en reflectie

Reflectie op de samenwerking zelf blijkt zelden structureel ingebed. Respondenten gaven aan dat frustraties zich vaak opstapelen voordat er ruimte is voor bespreking. Tijdgebrek werd genoemd als voorname oorzaak, naast het ontbreken van methodieken of mandaat om deze reflectie te organiseren. Tegelijk werd benadrukt dat reflectie en evaluatie waardevol zijn, zeker wanneer zij gericht zijn op zowel positieve als negatieve elementen van het traject en de onderlinge samenwerking. "Dat er daar heel weinig tijd voor is. En dat dat wel iets is dat belangrijk is dat dat wordt gedaan." [Jeugdhulpactor]

4 RESONANSGROEP & AFSTEMMINGSTEAM CMP

Het onderzoekscentrum Sociale Inclusie voerde in 2024-2025 ook onderzoek uit naar complexe begeleidingstrajecten. We hebben samen met hen op 27 februari 2025 een resonansgroep georganiseerd.

Samenstelling resonansgroep:

- An Tachelet: Centraal Meldpunt Antwerpen (projectpartner)
- Vicky De Cock: Centraal Meldpunt Antwerpen (projectpartner)
- Lieve Windels: NAFT-coach
- Mariem Chaoui: Medewerker 1Gezin1Plan
- Kathleen van Loon: opleidingshoofd orthopedagogie KdG
- Bie Melis: onderzoeker OC SI
- Anneline Geerts: onderzoeker OC SI

Feedback resonansgroep op literatuurkader

- Over het algemeen positief over het kader: geeft handvaten om hun ervaringen aan op te hangen en bespreekbaar te maken
- De rol van het kind/jongere en de ouder(s) ontbreken wel in het kader

We legden hen ook het idee van een procesbegeleider voor. Hierop kwam eveneens weinig enthousiasme. De volgende vragen werden opgeworpen:

- Wat zijn de verwachtingen van een procesbegeleider? Gaat die het individuele traject van een jongeren opvolgen? Heeft die dan ook contact met de jongeren, de ouders, ...? Weer een nieuw gezicht is niet wenselijk voor het kind/de jongere.
- Is dit de rol voor een CLB? Wat met jongeren die van school wisselen of niet meer naar school gaan? Het CLB heeft een draaischijffunctie, maar blijft in praktijk vaak hangen in doorverwijsfunctie.
- In de complexe begeleidingstrajecten is er niet altijd interdisciplinaire samenwerking (nodig). Wanneer is er slechts contact en informatie uitwisseling nodig en wanneer is er samenwerking nodig?
- Wat willen we onderzoeksmatig te weten komen? Willen we niet eerder oplossingsgericht werken? Willen we niet eerder van een droom vertrekken?

Op 13 maart 2025 namen we deel aan het afstemmingsteam van het CMP, een netwerkbijeenkomst van onderwijs en jeugdhulp in Antwerpen. De volgende feedback kwam naar voren vanuit het werkveld:

- Nood om pro-actief (preventief) te werken i.p.v. curatief.
- Nood om nog meer en sterkere bruggen vanuit jeugdhulp naar het onderwijs te maken.
- Bendarukken het belang van informele contact en uitwissel momenten tussen onderwijs en jeugdhulp
- Bevestigen dat de samenwerking an sich vaak niet expliciet wordt besproken (ervaren bv. ook drempels met regie: niet duidelijk wie coördinerende rol opneemt)
 - o CLB als draaischijffunctie, maar in praktijk lukt dit niet, NAFT neemt vaak de regie over

5 CONSLUSIES

Eén: Als eerste conclusie kunnen we stellen dat actoren nood hebben aan communicatie die kwalitatief, effectief en tijdig is, maar het gaat niet alleen over de casusinhoudelijke info. Er wordt ook een nood uitgesproken aan communicatie over de samenwerking gedurende het traject. Hierbij worden evaluatie, afstemming en overlegmomenten vaak in de mond genomen. Ook vertrouwen is een bouwsteen in deze communicatie. Actoren geven aan dat dit de sleutel biedt tot het vlot en volledig uitwisselen van informatie over een casus.

Twee: Naast communicatie is het ook belangrijk dat de actoren op dezelfde golflengte zitten binnen het traject. Een gemeenschappelijk doel opstellen en hierbij de taken verdelen werkt volgens vele actoren positief. Om dit te laten slagen wordt er ook aangegeven dat het belangrijk is om elkaars functie en systemen beter te leren kennen, om zo geen dubbel werk te leveren of vragen uit de weg te gaan.

Drie: De samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp wordt ook nog beïnvloed door enkele randfactoren. Het grootste probleem wordt door bijna alle actoren beschreven als gebrek aan tijd en de overbevraging van verschillende instanties. Trajecten kunnen hierdoor erg traag vooruit gaan, wat soms ook voor frustraties kan zorgen. Daarnaast zijn er ook niet altijd genoeg financiële middelen en heeft ook de locatie van de actoren een invloed op de vlotte samenwerking.

Onderzoek jaar 2 (2025 – 2026)

6 REFERENTIES

- Anderson-Butcher, D., & Ashton, D. (2004). Innovative models of collaboration to serve children, youths, families, and communities. *Children & Schools, 26*(1), 39-53.
<https://doi.org/10.1093/cs/26.1.39>
- Beck, M. J., Maier, C. A., Means, A., & Isaacson, L. A. (2018). Interdisciplinary collaboration for LGBTQ students in foster care: Strategies for school counselors. *Journal of LGBT Issues in Counseling, 12*(4), 248-264.
<https://doi.org/10.1080/15538605.2018.1526154>
- Beddoe, L. (2019). Managing identity in a host setting: School social workers' strategies for better interprofessional work in New Zealand schools. *Qualitative Social Work, 18*(4), 566-582. <https://doi.org/10.1177/1473325017747961>
- Borg, E., & Drange, I. (2019). Interprofessional collaboration in school: Effects on teaching and learning. *Improving Schools, 22*(3), 251-266.
<https://doi.org/10.1177/1365480219864812>
- Bos-de Groot, E., van der Vinne, T., & Bolks, T. (2020). *SAMENWERKING OP SBO DE BRUG*.
- Diaz, M. (2013). Tales and Trails from Consultation: Improving Interdisciplinary Teams and Collaborative Practices for School Social Workers and Teachers. *Reflections: Narratives of Professional Helping, 19*(4), Article 4.
- Dillon, S., Armstrong, E., Goudy, L., Reynolds, H., & Scurry, S. (2021). Improving Special Education Service Delivery Through Interdisciplinary Collaboration. *TEACHING Exceptional Children, 54*(1), 36-43. <https://doi.org/10.1177/00400599211029671>
- Fenwick, J., Kelly, S., & Loveard, T. (2019). *Perspectives on Interprofessional Collaboration in Education: Aotearoa New Zealand and Beyond*.
- Friedman, Z. L., Hubbard, K., & Seruya, F. (2023). Building Better Teams: Impact of Education And Coaching Intervention on Interprofessional Collaboration Between Teachers and Occupational Therapists in Schools. *Journal of Occupational Therapy, Schools, & Early Intervention*. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/19411243.2022.2037492>
- Fukkink, R. G., & Verseveld, M. van. (2020). Inclusive early childhood education and care: A longitudinal study into the growth of interprofessional collaboration. *Journal of*

Interprofessional Care.

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13561820.2019.1650731>

Fukkink, R., & Laliatu, E. (2020). A Realist Synthesis of Interprofessional Collaboration in the Early Years; Becoming Familiar with Other Professionals. *International Journal of Integrated Care*, 20(3). <https://doi.org/10.5334/ijic.5482>

Gerdes, J., Goei, S. L., Huizinga, M., & de Ruyter, D. (2021). Creating an optimal environment for inclusive education: Co-location and transformation in interdisciplinary collaboration. *European Journal of Special Needs Education*, 36(5), 700-714. <https://doi.org/10.1080/08856257.2020.1786912>

Gerdes, J., Goei, S. L., Huizinga, M., & Ruyter, D. de. (2020). Analytic framework for interdisciplinary collaboration in inclusive education. *Journal of Workplace Learning*, 32(5), 377-388. <https://doi.org/10.1108/JWL-08-2019-0099>

Geveke, C., van Veen-Schleurholts, H., & Steenbeek, H. (2023). Succesfactoren en knelpunten in de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp in de klas. *Orthopedagogiek: Onderzoek en Praktijk*, 62(2), 88-100.

Granrud, M. D., Theander, Kersti, Anderzèn-Carlsson, Agneta, & Steffenak, A. K. M. (2019). Experiences of interprofessional collaboration in a special school programme for adolescents who struggle with school life: An explorative study. *Journal of Interprofessional Care*, 33(6), 706-713. <https://doi.org/10.1080/13561820.2019.1565755>

Griffiths, A.-J., Alsip, J., Hart, S. R., Round, R. L., & Brady, J. (2021). Together we can do so much: A systematic review and conceptual framework of collaboration in schools. *Canadian Journal of School Psychology*, 36(1), 59-85. <https://doi.org/10.1177/0829573520915368>

Haasen, M., Leenders, H., Diemel, K., Delsing, M., & van den Bergh, L. (2022). *Eindrapportage Jeugdhulpverlening in de school*.

Havnes, A. (2009). Talk, planning and decision-making in interdisciplinary teacher teams: A case study. *Teachers and Teaching*, 15(1), 155-176. <https://doi.org/10.1080/13540600802661360>

- Hesjedal, E., Hetland, H., & Iversen, A. C. (2015). Interprofessional collaboration: Self-reported successful collaboration by teachers and social workers in multidisciplinary teams. *Child & Family Social Work, 20*(4), 437-445. <https://doi.org/10.1111/cfs.12093>
- Imhof, J. (2023). Interdisciplinary Collaboration: A School Wellness Team Model. *Children & Schools, 45*(3), 183-186. <https://doi.org/10.1093/cs/cdad013>
- Jeremy, J., Spandagou, I., & Hinitt, J. (2024). Teacher-therapist collaboration in inclusive primary schools: A scoping review. *Australian Occupational Therapy Journal, 71*(4), 593-611. <https://doi.org/10.1111/1440-1630.12931>
- Krakouer, J., Mitchell, P., Trevitt, J., & Kochanoff, A. (2017). *Early years transitions: Supporting children and families at risk of experiencing vulnerability: rapid literature review*. https://research.acer.edu.au/early_childhood_misc/9
- Leenders, H., Delsing, M., Haasen, M., & Scholte, R. (2023). Interprofessionele samenwerking tussen leraren en jeugdhulpverleners op school en de relatie met leraar competenties. Een verkenning van de perceptie van professionals. *Pedagogiek, 43*(2/3), 109-135. <https://doi.org/10.5117/PED2023.2.002.LEEN>
- Lim, X. H. C., & Wong, P. Y. J. (2018). Interprofessional collaboration between social workers and school counsellors in tackling youth at-risk behaviour. *Asia Pacific Journal of Social Work and Development, 28*(4), 264-278. <https://doi.org/10.1080/02185385.2018.1506357>
- Malmberg-Heimonen, I., Tøge, A. G., & Akhtar, S. (2025). Improving interprofessional collaboration in schools: A cluster-randomized study evaluating the effectiveness of the LOG model on collaboration practices. *Journal of Interprofessional Care*. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13561820.2022.2149717>
- Mertens, C., Seghers, M., De Maegd, K., & Van Kerckhove, C. (2021, juni 30). *Kan onderwijs zonder welzijn? En vice versa?* <https://epo.be/shop/kan-onderwijs-zonder-welzijn-en-vice-versa/>
- Müllerová, Z., & Šmahaj, J. (2023). Prerequisites of Good Cooperation between Teachers and School Psychologists: A Qualitative Analysis. *Education Sciences, 13*(11), Article 11. <https://doi.org/10.3390/educsci13111078>

- Olsson, I., & and Slewa, R. A. (2024). Labour division and inclusion: Perspectives of early childhood education staff on interprofessional collaboration when identifying and working with autistic children. *European Journal of Special Needs Education*, 1-14.
<https://doi.org/10.1080/08856257.2024.2400773>
- Pollack, M. S., Lloyd, B. P., Crowell, G. E., Santini, M. A., & Biggs, E. E. (2024). Perspectives of Behavior Analysts and Mental Health Specialists on Collaborating to Support Students with Intensive Intervention Needs. *Behavioral Disorders*, 49(3), 131-148.
<https://doi.org/10.1177/01987429231225623>
- Rumping, S., Boendermaker, L., & de Ruyter, D. J. (2019). Stimulating interdisciplinary collaboration among youth social workers: A scoping review. *Health & Social Care in the Community*, 27(2), 293-305. <https://doi.org/10.1111/hsc.12589>
- Timperi, T., Vornanen ,Riitta H., Kasanen ,Kati, & and Mönkkönen, K. (2024). What matters in low-threshold collaboration? Perceptions of interprofessional collaboration between education and social and healthcare professionals in Finnish primary schools. *Journal of Interprofessional Care*, 38(3), 544-552.
<https://doi.org/10.1080/13561820.2024.2314458>
- Veen, A., Ledoux, G., Emmelot, Y., & Deynoot-Schaub, M. G. (2019). *Integrale kindcentra over wat hen kenmerkt*.
- Verheijen-Tiemstra, R., Ros, A., Vermeulen, M., & Poell, R. F. (2023). Barriers to collaboration between school teachers and child care workers: Implications for HRM and school leadership. *International Journal of Educational Management*, 38(1), 96-114.
<https://doi.org/10.1108/IJEM-04-2023-0169>
- Villagrana, K. M. (2023). *Facilitators and Barriers of Effective Interprofessional Collaboration between Child Welfare and School Professionals* [Arizona State University].
<https://keep.lib.asu.edu/items/187778>
- Wargel-Fisk, K., Kerr, A. M., Hall, M. D., Litvitskiy, N. S., Flaspohler, P. D., & Meyer, A. L. (2024). Prevalence, Best Practice Use, and Member Engagement on School Mental Health Teams. *Behavioral Sciences*, 14(8), Article 8.
<https://doi.org/10.3390/bs14080716>

Wiedebusch, S., Maykus, S., Gausmann, N., & Franek, M. (2022). Interprofessional collaboration and school support in inclusive primary schools in Germany. *European Journal of Special Needs Education*, 37(1), 118-130.
<https://doi.org/10.1080/08856257.2020.1853971>